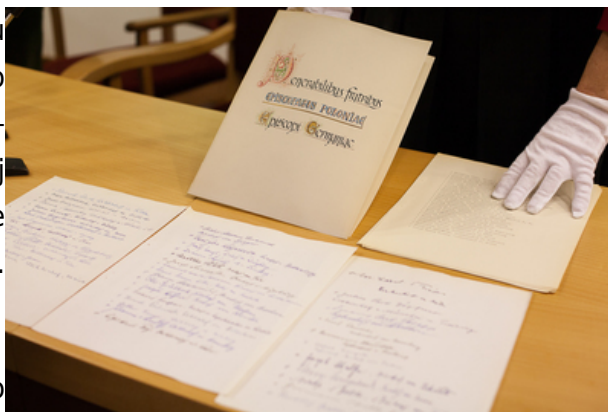

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9540,Pierwsza-publiczna-prezentacja-oryginalu-odpowiedzi-biskupow-niemieckich-na-ored.-na-ored.html>
17.05.2024, 17:57

Pierwsza publiczna prezentacja oryginału odpowiedzi biskupów niemieckich na orędzie biskupów polskich - Warszawa, 17 listopada 2015

- Oryginał dokumentu kilka miesięcy temu odnaleziono w Archiwum Prymasa Polski. Po raz pierwszy prezentujemy go publicznie - powiedziała na specjalnie zwołanej konferencji prasowej na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego Ewa K. Czackowska.

Oryginalny list biskupów niemieckich zaprezentowała na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego dr Ewa Czackowska.

- Orędzie polskich biskupów było symbolicznym gestem wyciągniętych rąk i wielkim wyłomem. Nikt jednak nie przewidział, że reakcja komunistycznych władz będzie aż tak gwałtowna. Ta nadeszła po odpowiedzi biskupów niemieckich - mówił ks. abp prof. Henryk Muszyński, prymas senior.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Łukasz Kamiński był moderatorem sesji „Fenomen i konsekwencje polityczne orędzia biskupów polskich”.

- Odpowiedź biskupów niemieckich na orędzie biskupów polskich była rozczarowująca. Bo chociaż dzisiaj może to nas szokować, w społeczeństwie niemieckim dominował wówczas pogląd, że Niemcy podczas wysiedleń doznali od Polaków większych krzywd niż Polacy podczas niemieckiej okupacji, a niemieccy biskupi chcieli uniknąć napięć społecznych - powiedział prof. Klaus Ziemer.

Prymas Polski abp prof. Henryk Muszyński przybliżył znaczenie listu - lub jak sam na konferencji prasowej zaznaczył - orędzia biskupów dla obustronnych relacji.

Oryginał listu biskupów niemieckich, który był odpowiedzią na orędzie biskupów polskich, zaprezentowano podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Pół wieku później. List biskupów polskich do niemieckich z 18 listopada 1965 r.”, która odbyła się 17 listopada na UKSW.

Konferencję zorganizowały: Instytut Pamięci Narodowej, UKSW oraz Fundacja Konrada Adenauera.

PROGRAM KONFERENCJI

10.00–10.15 Otwarcie konferencji

- JM ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński, rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego; dr Łukasz Kamiński, prezes Instytutu Pamięci Narodowej; dr Christian Schmitz, dyrektor Fundacji Konrada Adenauera w Polsce

10.15–10.25

- Wystąpienie JE ambasadora Republiki Federalnej Niemiec, Rolfa Nikla

10.25–12.15 I sesja: **Fenomen i konsekwencje polityczne orędzia biskupów polskich**

Moderacja: dr Łukasz Kamiński, prezes IPN

- ks. abp prof. dr hab. Henryk Muszyński
Znaczenie listu biskupów dla stosunków polsko-niemieckich
- prof. dr hab. Antoni Dudek, członek Rady IPN, Instytut Politologii, UKSW
Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r. jako początek realnego dialogu polsko-niemieckiego
- prof. dr hab. Klaus Ziemer, Instytut Politologii, UKSW
Recepcja listu biskupów w niemieckim Kościele katolickim
- dr Tim Geiger, Instytut Historii Współczesnej Monachium-Berlin
Polityka partii w Bundestagu wobec Polski i kościelne inicjatywy pojednania

12.15–13.00 Przerwa obiadowa

- **konferencja prasowa**
List, który odmienił oblicze Europy – z udziałem abp. prof. Henryka Muszyńskiego, prof. Antoniego Dudka oraz prof. Klaus Ziemera

13.00–14.45 II sesja: **Orędzie w perspektywie historycznej**

Moderacja: prof. dr hab. Jan Żaryn, Instytut Nauk Historycznych, UKSW

- prof. dr Karl-Joseph Hummel, dyrektor Instytutu Badawczego Komisji ds. Historii Współczesnej w Bonn
Awangarda pojednania
- dr Władysław Bułhak, zastępca dyrektora Biura Edukacji Publicznej IPN

Wywiad PRL o liście biskupów

- dr Ewa K. Czaczkowska, Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa, UKSW

List biskupów w archiwum prymasa Stefana Wyszyńskiego

- dr Severin Gawlitta, Archiwum Biskupie w Essen

Biskup Franz Hengsbach wobec listu biskupów polskich

- dr hab. Konrad Białecki, Instytut Historii, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

Reakcje chrześcijańskich Kościołów mniejszościowych w Polsce na memorandum EKD i orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich

14.45–15.00 przerwa na kawę

15.00–16. 45 III sesja: **Teologia i uniwersalizm pojednania**

Moderacja: dr Kazimierz Wóycicki, Studium Europy Wschodniej, Uniwersytet Warszawski

- prof. dr Ulrike Link-Wieczorek, Instytut Teologii Ewangelickiej i Pedagogiki Religii, Uniwersytet Carla von Ossietzkyego w Oldenburgu

Współczesne wyzwania pojednania

- ks. prof. dr hab. Piotr Mazurkiewicz, Instytut Politologii, UKSW

Przebaczenie jako kategoria polityczna

- dr Urszula Pękała, Instytut Historii Europejskiej im. Leibniza w Moguncji

Pojednanie polsko-niemieckie w kontekście europejskim

- dr Oleh Kindyi, Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie

Wkład w pojednanie teologii Kościoła Wschodniego: patrystyczna i współczesna perspektywa ukraińska

Fot. Piotr Gajewski

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie \(pdf, 746.39 KB\)](#)